

ENERGETSKO SVETOVANJE ENSVET

OBJAVA
STROKOVNEGA
ČLANKA
1 / 12

En. svetovalna pisarna	Naziv: JESENICE	Podpis svetovalca:
Energetski svetovalec	Ime in priimek: AVRELIJ RAVNIK	RA1
Objava članka	Naslov: <u>BREZPLAČNO ENERGETSKO SVETOVANJE ZA OBČANE – SVETOVALNA DEJAVNOST »ENSVET« S PODROČJA »URE IN OVE«</u> VARČEVANJE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO V GOSPODINJSTVIH Vir objave: GLASILO OBČINE KRANJSKA GORA »ZGORNJESAVC« IN SPLETNA STRAN OBČINE Datum objave: DECEMBER 2012	Ponovljena objava: DA / NE Šifra aktivnosti JES – RA1 - OSČ – 2012 – 36

Vsebina članka

(število znakov 13.206)

ENSVET
ENERGETSKO SVETOVANJE

**SVETOVANCI DOBIJO INFORMACIJO O SVETOVALNI DEJAVNOSTI ENSVET V ZVEZI Z
»URE IN OVE« NA SPLETNI STRANI www.ensvet.si ali na telefonski številki 080 1669 od
ponedeljka do petka od 9.00 ure do 14.00 ure.**

SPOŠTOVANE BRALKE – BRALCI GLASILA OBČINE KRANJSKA GORA »ZGORNJESAVC« IN SPLETNE STRANI OBČINE!

Energetski svetovalec Vam je pripravil zanimiv članek, ki zanima vse, ki živijo v gospodinjstvu in uporabljajo vsakdan najplemenitejšo energijo – elektriko. Naslov članka je: **VARČEVANJE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO V GOSPODINJSTVIH.**

UVOD

Brez električne energije si civiliziranega sveta, med katerega spada Slovenija in Gorenjska ne moremo predstavljati. Po izgradnji hidrocentrale KRANJSKA GORA pod jezerom JASNA je zasvetila luč v Kranjski Gori. Od tega je minilo že mnogo let.

MANJŠI RAČUN – ZAMENJAVA DOBAVITELJA

Če želite nekaj prihraniti morate zamenjati dobavitelja. To vam omogoča prost pretok kapitala in delovne sile v EU. V Sloveniji je najcenejši distributer električne energije družba GEN – I d.o.o., ki ji predseduje dr. Robert Golob dobavlja odjemalcem cenejšo električno energijo že od leta 2009 dalje.

GEN – I ni povišal cene že v letu dni. Družba je konkurenčna ostalim distributerjem. Tričlanska družina, ki porabi letno 3500 KWh prihrani letno 67 EUR, kar je eno mesečno plačilo.

Postopek spremembe dobavitelja je zelo enostaven za odjemalca. Pokliče samo telefonsko številko brezplačno 080 1558. Prejeli boste pogodbo jo podpišete »TO JE VSE.«

Podrobnosti uredi vse za vas ekipa:

www.pocenielektrika.si, to je družba GEN – I

Koliko prihranite ? Preverite s kalkulatorjem na www.pocenielektrika.si

3.

Prav tako lahko zamenjate dobavitelja zemeljskega plina. Pogodbo podpišete z GEN – I telefon 080 1558 in spletna stran www.poceniplin.si

Plin je cenejši od 16 – 20 % odstotkov, če ga dobavlja družba GEN – I d.o.o.

- **ELEKTRIČNA ENERGIJA**

Električno energijo imenujemo tudi plemenito energijo, ki jo najlažje pošiljamo po daljnovodih na velike razdalje. Pretvarja se lahko v mehansko energijo – delo, v toplotno energijo in v svetlobno energijo. Zaradi vseh teh lastnosti je varčevanje z električno energijo toliko bolj potrebno.

Slovenska gospodinjstva porabijo letno skoraj tretjino vse električne energije, ki jo proizvedemo v Sloveniji. Približno 46 % te energije se porabi za razsvetljavo in delovanje gospodinskih strojev – aparatov. Med temi napravami so najbolj potratni hladilniki in zamrzovalniki. Slovenskih gospodinskih odjemalcev je po statistiki iz leta 2010 skupno 761 900. Slovenska gospodinjstva porabijo letno okoli 2,800 milijona MWh. /megavatnih ur -1mega vatna ura je 1000 KWh.

Varčevanje z električno energijo pomeni tudi varčevanje pri družinskem proračunu. Ni zastoj slovenski pregovor » ZRNO DO ZRNA POGAČA, TOLAR DO TOLAR PALAČA.«

- **STRUKTURA PORABE ELEKTRIČNE ENERGIJE V SLOVENSКИH GOSPODINJSTVNIH**

Gospodinjstva porabijo za različne električne naprave in aparate sledeči delež električne energije:

Različne električne naprave in aparati v gospodinjstvih porabijo sledeči delež električne energije.

Električni štedilniki	7,5 %
TV aparati	6,3 %
Hladilniki	19,3 %
Klimatske naprave	0,2 %
Zamrzovalniki	21,3 %
Ostali aparati v gospodinjstvu	3,7 %
Pralni stroji	12,7 %
Sušilni stroji	1,5 %
Razsvetljava	16,2 %
Pomivalni stroji	4,4 %
Druga poraba elektrike	6,6 %

Skupna poraba vseh posameznih naprav, aparatov in razsvetljave, pa je eno tretjino proizvedene električne energije v Sloveniji. Varčevati je treba pri največji porabi električne energije, to je pri zamrzovalnikih, hladilnikih in pri razsvetljavi.

Gospodinjstva v Sloveniji predstavljajo velik varčevalni potencial z električno energijo.

• **NEPRECENLJIVA VREDNOST ELEKTRIČNE ENERGIJE**

Prebivalcem razvitega sveta je samoumevno, da elektrika sveti, da delujejo vse električne naprave, da zvonec naznanja obisk in da se električni štedilnik vklopi z gumbom. Vse lepo deluje do večjega izpada elektrike. Kaj tedaj ?

Vrednost električne energije se razviti svet zave šele takrat, ko izpadejo veliko energetski sistemi. Temu pravimo električni mrk, prizadene pa milijone ljudi vsakega na svoj način in na svojem mestu.

5.

Mnogi obtičijo v železniških vagonih nad in pod zemljo, v dvigalih na pomičnih stopnicah in v prostorih brez dnevne svetlobe. Nekaj velikih električnih mrkov; v Severni Ameriki, v Italiji, Franciji in Švici nas opozarja na varčno ravnanje pri porabi.

V Sloveniji izpad električne energije povzročijo vremenske ujme, neurja, veter in žled – nabiranje ledu na žicah daljnovoda. Tega bo z klimatskimi spremembami vedno več. Znamenita parola v bivši skupni državi Jugoslaviji je bila »NIČ NAS NE SME PRESENETITI«. Res nas ne sme, tudi večji izpad elektrike ne. Svetujemo, da se nanj pripravite pravočasno. Izkušnje iz razvitih držav sveta Japonske, Italije, Nemčije in Združenih držav Amerike so tudi veliki izpadi električne energije za več stotisoč gospodinjstev. Tudi pri nas je to mogoče ob orkanskem vetru, žledu in poplavam. Ne smemo misliti, da za nas to ni.

NASVET ZA TO JE:

- Poskrbite za zasilno razsvetljavo imejte vedno pripravljeno plinsko svetilko, električno svetilko – baterijo včasih bi rekli tudi petrolejko, oljno lučko in svečo, ki je svetila stoletja. Priporočamo varno ravnanje s pomožno razsvetljavo.
- Imejte inštaliranih več virov energije, za kuhanje je zlata vreden kombinirani električno – plinski štedilnik. Plin vam še mesec dni deluje, kot samostojni energetski vir. Za zgorevanje potrebuje le zrak.
- Tudi ozki štedilnik, ki je včasih stal v kuhinji utegne biti koristen greje, kuha in tudi zasilno sveti.
- Življenje prične teči počasi po starem, računalnike zamenja računanje peš, dobra stara poštevanka in seštevanje pa zamenja elektronsko blagajno v trgovini.

NOBENA STVAR NE PRIZADENE CIVILIZIRANO DRUŽBO BOLJ KOT DALJŠI IZPAD ELEKTRIČNE ENERGIJE. Vse kar je vezano z njo preneha delovati, to pa je praktično vse.

- Moda je kupovati samo električne keramične kuhalne plošče. Poleg slabega izkoristka, dražje cene za kuhanje, vas lahko preseneti še izpad električne energije.
- Niso daleč časi v sedemdesetih letih ob prvem naftnem šoku, so v razviti Evropi pokupili po podeželju /v Nemčiji/ vse stare štedilnike in jih zasilno postavili v stanovanja. Slovenski pregovor pravi; »DA VSAKA ŠOLA NEKAJ STANE IN DA SO NEKATERE DRAGE.«

Električna energija je spremenila svet, ga z akustičnimi aparati in televizijo približala ljudem. Naredila pa ga je tudi zelo ranljivega, veliki elektrosistemi so povezani med seboj. Zato ni nič čudnega, če sta istočasno razpadla kanadski in ameriški energetska sistem v Ameriki. V Evropi pa tudi že pred časom italijanski, francoski in švicarski elektro energetska sistem.

Električni mrk je v vsej Evropi izziv elektro – strokovnjakom, kako to preprečiti z novimi proizvodnimi agregati in varčevalnimi ukrepi.

VARČEVANJE PRI ELEKTRIČNI RAZSVETLJAVI

V gospodinjstvih porabimo veliko električne energije prav za razsvetljava. V Sloveniji od vse gospodinske porabe za razsvetljava potrebujemo 16,2 – 16,5 % ali okoli 449 000 MWh v letu dni. Mesta z razsvetljava onesnažujejo vesolje ponoči. Nemalokrat so veliki računi za elektriko posledica nepravilne in malomarne izrabe razsvetljave – luči.

Visok standard bivanja ne predstavlja obilico svetlobe, temveč pravilna in kvalitetna osvetlitev prostorov in delovnih površin. Kaj pomaga lep lesteneč z desetimi žarnicami, če si sami osenčimo tam, kjer bi svetlobo potrebovali.

Zakaj je potrebno razsvetljevati sobo v kateri že nekaj ur ni nikogar ? Zakaj je v prostoru varčna žarnica, če je v uporabi le nekaj minut na dan ?

- **NARAVNA SVETLOBA – PRIJETNA ZA OČI - VID**

Stari očanci niso govorili zaman »POJDI Z LUČI ! » S tem so hoteli povedati umakni se, da bom videl pri dnevni svetlobi. Nič ni očem bolj prijaznega kot je naravna dnevna svetloba. Umetna svetloba nima enakega spektra kot sončna svetloba, zato je ne more enakovredno nadomestiti. Blago v trgovini izgleda drugače, kot pri dnevni svetlobi.

* Naravna svetloba ima eno veliko prednost, jo je veliko in še zastonj je.

Da jo lahko izkoristimo vam svetujemo:

- Bivalni prostori v katerih se največ zadržujete podnevi na primer: kuhinja, dnevna soba naj imajo okna proti jugu ali zahodu. Delovne površine na primer pisalna miza, kuhinjski pult, naj bodo čim bližje okna.
- Velike omare naj bodo čim dalj od okna, da ne ovirajo vstop svetlobe v prostor.
- Zavese na oknih naj bodo tanke in prosojne. Odvečne svetlobe se lahko ubranimo z dodatnimi senčili.
- Požiralci svetlobe so; temne stene, leseni stropi, tla ki vpijajo svetlobo in temno barvana okna. Uporabljajte svetle barve, strop naj bo bele barve da odbija svetlobo, stene pa svetle – tople sončne barve.

8.

- Pri novogradnjah naj bo daljša stranica stavbe obrnjena proti jugu, razporeditev prostorov naj bo taka, da bo v njih prišlo čimveč dnevne svetlobe. Tako boste privarčevali veliko dragocene električne energije za razsvetljavo. Kajti dnevi so dolgi in naravna svetloba je zastoj in najbolj zdrava za oči.

• UMETNO OSVETLJEVANJE – PORABA ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA RAZSVETLJAVO

Razviti svet si težko predstavlja nerazvitega, ki sveti tako kot so ljudje dolga stoletja. Vse do konca 18 stoletja so razsvetljevali temo s trskami, baklami, svečami in oljnimi svetilkami. Šele v 19. stoletju so se pojavile plinske svetilke, potem pa petrolejke.

Prvo električno žarnico, ki je omogočila varno osvetlitev je izumil Thomas Edison leta 1879. Serijsko pa so jih pričeli izdelovati leta 1906. KID – Kranjska industrijska družba je pričela prva na Jesenicah z električno energijo v obratih že pred letom 1900.

Žarnice z ogljeno nitko pričajo o tem. Jesenice in Javornik pa so dobile električno energijo pred prvo svetovno vojno, ko je bila zgrajena elektrarna ZAVRŠNICA v Žirovnici. Elektrarne Vintgar, Radovna, Zasip pa so bile zgrajene za potrebe Južne železnice za Karavanski in bohinjski predor ob začetku stoletja.

KLASIČNE ŽARNICE

Po zasnovi so podobne Edisonovi žarnici. Kovinsko /volframovo/ nitko segrevamo z električnim tokom v prozorni stekleni bučki. Ta je vakumirana ali pa vsebuje kombinacijo žlahtnih plinov. Ti zmanjšujejo izparevanje – tanjšanje kovinske nitke. Žarnice svetijo približno 1000 ur, v svetlobo pa spremenijo le okoli 5 – 10 % porabljene energije, vse ostalo je toplotna energija.

HALOGENSKE ŽARNICE

So izpopolnjene majhne žarnice. Volframovo nitko obdaja bučka iz kremenčevega stekla, ki je napolnjena z žlahtnimi plini /kripton, ksenon/ in s halogenimi elementi /flor, klor, brom, jod/. Ti elementi obnavljajo volframovo nitko. Življenjska doba teh žarnic je okrog 4000 ur, porabijo pa do 25 % manj električne energije. Izžarevanje toplote pa je za 30 % manjše od klasičnih žarnic.

KOMPAKTNE FLUORESCENČNE SIJALKE / ŽARNICE /

Po letu 1970 so raziskovalci pričeli razvijati novo vrsto žarnic, ki svetlobo oddajajo z luminiscenco oziroma sevanjem in ne z žarjenjem volframove nitke. Te varčne žarnice pravilno imenovane »varčne sijalke« so revolucionarna novost, saj so energijsko zelo učinkovite.

V primerjavi s klasičnimi žarnicami imajo veliko dobrih lastnosti. Življenjska doba je približno 10 000 ur, to je desetkrat več od klasične žarnice. 20 vatna kompaktna žarnica proizvede toliko svetlobe kot 100 vatna klasična žarnica. Poraba električne energije je petkrat manjša. Proizvajajo manj toplote, ohišje električne svetilke se ogreva veliko manj. Priključni navoj novih žarnic je klasičen Edisonov navoj E 27. Edina slaba lastnost je višja cena varčnih žarnic. Se pa investicija povrne v daljšem časovnem obdobju.

Fluorescenčne sijalke najnovejše izvedbe oddajajo pravo svetlobo, ki je zelo podobna dnevni svetlobi polnega spektra. Prehoda med naravno in umetno osvetlitvijo skoraj ni. Sijalke zadnje generacije imajo dolgo življenjsko dobo okoli 24 000 ur. Seveda pa je cena dražja od drugih žarnic in sijalk.

Varčne žarnice predstavljajo velik varčevalni potencial pri razsvetljavi v Sloveniji.

• **VARČEVANJE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO V GOSPODINJSTVIH**

Varčevati je treba pri največji porabi električne energije to je: z energijsko učinkovitimi; hladilniki, zamrzovalniki, pralnimi stroji, sušilnimi stroji in razsvetljavo.

Kompaktna fluorescenčna sijalka imenovana kar VARČNA ŽARNICA - SIJALKA porabi petkrat manj električne energije, saj 20 vatna kompaktna žarnica proizvede toliko svetlobe kot 100 vatna klasična žarnica.

Klasična žarnica je grelna telo, ki spremeni v svetlobo le okoli 5 – 10 % porabljene energije. Doba trajanja je okoli 1000 ur. življenjska doba varčnih sijalk – žarnic pa je okoli 10 000 ur.

ČE V STANOVANJU ZAMENJATE KLASIČNE ŽARNICE Z ENERGIJSKO UČINKOVITIMI VARČNIMI SIJALKAMI – ŽARNICAMI PRIHRANITE SKORAJ 80 % ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA RAZSVETLJAVO.

PRIHRANEK PRI ZAMENJAVI 100 W KLASIČNE ŽARNICE Z 20 W VARČNO JE:

število ur gorenja na dan.....	v 1 letu	v 2 letih	v 5 letih
1 h	2,37 EUR	4,74 EUR	11,85 EUR
3 h	7,11 EUR	14,22 EUR	35,54 EUR
6 h	14,22 EUR	28,44 EUR	71,09 EUR
12 h	28,44 EUR	56,81 EUR	142,19 EUR

Izračun je približen za ceno enotarifnega merjenja električne energije brez DDV.

11.

• VARČEVANJE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO PRI GOSPODINJSKIH STROJIH - APARATI

Nakup varčnih sodobnih gospodinjskih strojev in aparatov zelo zmanjša porabo električne energije. Tehnološki razvoj, novi materiali, avtomatika, elektronika in regulacija so omogočili izdelavo varčnih gospodinjskih strojev in aparatov.

Uvedba energetske nalepke v Evropski uniji, ki porabnika seznanja z rabo energije in drugimi pomembnimi podatki o energijski učinkovitosti stroja – aparata.

Oznake na nalepki kažejo stopnje energetske učinkovitosti, ki so označene z črkami od A do G. Aparati v energijskem razredu A so najbolj varčni in porabijo za polovico manj energije kot naprave iz razreda D in do 75 % manj kot naprave iz razreda G.

KUPUJTE ELEKTRIČNE STROJE IN APARATE Z ENERGETSKO NALEPKO OZNAKE A. Izjemoma B in C, ostale oznake niso energijsko učinkovite.

Energetska nalepka mora biti nalepljena na gospodinjskem stroju – aparatu. Skladna mora biti s tehničnimi podatki in navodilom, ki je priloženo stroju – aparatu. Pred nakupom prekontrolirajte karakteristike. Svetujemo vam, da kupite varčen stroj, ki je dražji, obratovanje pa mnogo cenejše.

Nakup se kaj kmalu poplača pri nižjih računih za električno energijo in vodo na primer pri pralnem stroju.

Angleški pregovor ne pravi zaman: »NISEM TAKO BOGAT, DA BI POCENI KUPOVAL.« Ta pregovor velja tudi za Slovenijo.

12.

Brezplačne informacije in nasvete dobite v Energetsko svetovalni pisarni Jesenice, Titova c. 7. Uradne ure so v torek in četrtek od 15 – 18 h. Ob vsakem času deluje avtomatski telefonski odzivnik – telefonska številka 04 / 586 39 87.

Obveščamo vas da se bomo preselili v mesecu decembru 2012 na novo lokacijo Cesta Cirila Tavčarja 3 B, v pritličju vhod levo. To je stolpnica v kateri je »Krajevna skupnost Plavž« in »Lekarna Plavž«.

Energetski svetovalec

AVRELIJ RAVNIK